

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін
факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пс 10.1 «ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 053 «Психологія»
Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Історія формування та охорони державного кордону України» є вибірковою для вивчення ОПП «Психологія». Вивчається протягом 6-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Історія формування та охорони державного кордону України» – надання курсантам знань про найважливіші проблеми історії України в галузі прикордонного будівництва – формування державного кордону та його охорони, ознайомлення їх з історією цього процесу та з різними підходами та концепціями. Засвоєння цих знань сприятиме формуванню у курсантів державницької позиції, патріотизму, громадянської відповідальності та світогляду, орієнтованого на загальнолюдські гуманістичні цінності.

Завдання навчальної дисципліни:

формування у курсантів розуміння історичного минулого українського народу та його подвижницької праці й боротьби за цілісність та незалежність етнічної території, сучасного стану, проблем і відносин у прикордонній сфері;

розкриття сучасних підходів до складних проблем в історії українського народу, що не мали адекватного висвітлення до недавнього часу або були об'єктами ідеологічних переконачень;

сприяння формуванню у курсантів почуття патріотизму, етнонаціональної самосвідомості та інтересу до культури і традицій прикордонного відомства й українського народу;

формувати у курсантів гуманістичний світогляд, національну свідомість, збагачувати патріотичні почуття, утверджувати моральні людські цінності добра, совісті, честі;

підвищувати загальний культурний та інтелектуальний рівень курсантів;

сприяти самовихованню курсантів, допомогти їм усвідомити своє місце в житті та суспільстві.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН-4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

1. Знати – історію українського суспільства, його культури, державності.

2. Розуміти основні підходи до трактування національної історії.

3. Застосовувати методи та прийоми історичного дослідження.
4. Аналізувати та пояснювати факти, правила, принципи історичної діяльності.
5. Синтезувати історичні характеристики суспільства, влади і культури.
6. Оцінювати досконалість та достовірність джерельної бази.

ПРН-13. Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

1. Знати – багатонаціональну та мультикультурну історію українського суспільства.
2. Розуміти основні підходи до трактування національної історії.
3. Застосовувати основні поняття та категорії історії та суспільних наук.
4. Аналізувати зрозуміло й толерантно факти історичної діяльності.
5. Синтезувати історичні характеристики української спільноти, культурні феномени різних регіонів.
6. Оцінювати достовірність джерельної бази котра використовується для комунікації.

ВИКЛАДАЧІ:

Відповідно до форми А-4.03

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків тем курсу з поняттями, термінами і категоріями історичних дисциплін у процесі вивчення яких курсанти могли б отримати теоретичне розуміння сутності та природи історичних процесів.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії кафедри, ноутбук, мультимедіа-проектор, історичні карти, модульне середовище кафедри.

Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії - <http://10.241.24.9/moodle/course/index.php?categoryid=23>

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																	Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота							Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота	контрольна робота				
за денною формою навчання																									
III	VI	4	120	40	18				18				4	20		20						60		+	
Усього за дисципліну		4	120	40	18				18				4	20		20						60		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	МК1.1; МК1.3; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	МК1.1; МК1.3; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1.
ЗК-3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	МК1.1; МК1.3; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК4.1;
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, бути критичним і самокритичним.	МК1.1; МК2.2; МК2.4; МК4.1; МК4.3.
ЗК-7	Здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати завдання у процесі професійної діяльності і практичних ситуаціях.	МК1.3; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ЗК-10	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
ЗК-11	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.3.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК4.1; МК4.3.
ФК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	МК1.1; МК1.3; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
ФК-10	Здатність дотримуватися норм професійної етики.	МК1.3; МК2.1; МК2.4; МК3.1; МК4.1; МК4.3.
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	МК1.3; МК2.4; МК3.2; МК4.1; МК4.3.

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Професійні (військово-прикордонні компетентності)		
ВК-1	Здатність організувати морально-психологічне забезпечення у прикордонному підрозділі, здійснювати професійно-психологічний добір, володіти основами профорієнтаційної роботи, розуміти організацію діяльності психологічних служб підрозділів сектору національної безпеки.	МК1.3; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
ВК-2	Розуміння системи та процесів забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, способів застосування сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювання їх ефективності.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1; МК4.3.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	МН1.1; МН1.2; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1
ПРН-13	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН3.1; МН3.3.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК4.1; МК4.3.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування теми	Кількість год.	Номери, вид занять та кількість годин								Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість год	
			1	2	3	4	5	6	7	8				
1	Поняття і сутність державного кордону та прикордонних структур	4	Л2	Сз2								09		
2	Зародження прикордонної варти на землях України	4	Л2	Сз2								10		
3	Охорона кордонів Київської і Галицько-Волинської Русі	4	Л2	Сз2								11		
4	Кордони України та особливості їх охорони в епоху пізнього середньовіччя	6	Л2	Л2	Сз2							12		
5	Організація прикордонної варти на кордонах України у кінці XVIII - на початку XX ст.	4	Л2	Сз2								01		

6	Боротьба за українську державність та спроби організувати прикордонну охорону в 1917-1920 роках	4	Л2	Сз2							02	
7	Формування кордонів Радянської України та забезпечення їх охорони	6	Л2	Сз2	Сз2						03	
8	Кордони та прикордонні структури незалежної держави Україна	4	Л2	Сз2							04	
											05	
											06	
											07	
	Диференційований залік	4	Д34									
	Всього	40									Усього	40

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література*
1	2	3	4	5	6
III курс, VI семестр					
1			14	Поняття і сутність державного кордону та прикордонних структур	
	1	лекція	2	<u>Державний кордон: історія, сутність, види.</u> 1. Державний кордон: сутність, види. 2. Історія становлення та розвитку державних кордонів. 3. Охорона кордонів держави, як один з основних чинників її розвитку.	[1.1], с. 9-33; [1.3], с. 5-115, 316-344.
	2	семінар	2	<u>Державний кордон як один з базових інститутів держави.</u> 1. Принцип непорушності державних кордонів. 2. Порядок визначення та встановлення державних кордонів. 3. Сутність, необхідність та значимість прикордонної варти.	[1.1], с. 9-33; [1.3], с. 5-115, 316-344.
		самостійна робота	8	1. Поняття та юридична природа державної території. 2. Принцип територіальної цілісності та недоторканності держав. 3. Міжнародно-правові підстави і способи зміни державної території. 4. Міжнародно-правові засоби вирішення проблем державних кордонів. 5. Міжнародно-правові засоби мирного вирішення прикордонних суперечок. 6. Значення охорони територій і кордонів держави для її становлення та розвитку. 7. Основні принципи діяльності прикордонних структур.	[1.1], с. 9-33; [1.3], с. 5-115, 316-344.
		індивід. роб.	2	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
2			13	Зародження прикордонної варти на землях України	

	1	лекція	2	<u>Зародження прикордонної варти на землях України.</u> 1. Зародження інституту прикордонної варти. 2. Перші праукраїнські квазідержави та організація охорони їхніх територій.	[1.1], с. 34-43; [1.2], с. 36-49; [1.5], с. 9-38; [2.3], с. 7-11.
		самостійна робота	7	1. Прикордонники Єгипту та інших стародавніх держав. 2. Велика Китайська стіна. 3. Лаймеси Римської імперії. 4. Прикордонна фортифікація Візантійської імперії.	[1.1], с. 34-43; [1.2], с. 36-49; [1.5], с. 9-38; [2.3], с. 7-11.
	2	семінар	2	<u>Початки прикордонної служби в Україні.</u> 1. Перші прикордонники. 2. Охорона та захист слов'янами меж своїх територій.	[1.1], с. 34-43; [1.2], с. 36-49; [1.5], с. 9-38.
		індивід. роб.	2	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
3			15	Охорона кордонів Київської та Галицько-Волинської Русі	
	1	лекція	2	<u>Система охорони кордонів у Київській та Галицько-Волинській державах.</u> 1. Кордони праукраїнських держав. 2. Створення державної прикордонної служби Великим князем Київської Русі Володимиром Святославовичем у 988 році. 3. Охоронно-оборонні споруди держав Русі. 4. Прикордонники Русі.	[1.1], с. 44-77; [1.2], с. 50-84; [1.5], с. 39-91; [2.3], с. 12-19.
	2	семінар	2	<u>Охорона територій праукраїнських держав у другій половині IX – першій половині XIV ст.</u> 1. Межі розселення українського етносу та території середньовічних праукраїнських держав. 2. Організація прикордонної варти. 3. Змієві вали. 4. Фортифікації городів.	[1.1], с. 44-77; [1.2], с. 50-84; [1.5], с. 39-91; [2.3], с. 12-19.
		самостійна робота	8	1. Кордони Київської Русі. 2. Кордони земель Руського Королівства. 3. Різновиди укріплень Русі. 4. Система деревоземляних валів. 5. Система природніх та штучних прикордонних перепон.	[1.1], с. 44-77; [1.2], с. 50-84; [1.5], с. 39-91; [2.3], с. 12-19.

				6. Прикордонні поселення Русі.	
		індивід. роб	3	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
4			16	Кордони України та особливості їх охорони в епоху пізнього середньовіччя	
	1	лекція	2	<u>Українські території та кордони в другій половині XIV-XVIII ст.</u> 1. Території які замешкувала українська людність. 2. Українські військово-державні утворення.	[1.1], с. 78-94; [1.2], с. 85-111; [1.5], с. 92-200; [2.3], с. 20-52.
	2	лекція	2	<u>Охорона українських кордонів колонізаторами та в українських військово-державних формуваннях</u> 1. Заходи з охорони кордонів у Великому князівстві Литовському, Польському королівстві та в Московському царстві. 2. Козацтво на охороні українських земель.	[1.1], с. 95-137; [1.2], с. 112-162; [1.5], с. 92-200; [2.3], с. 20-52.
		самостійна робота	7	1. Території та кордони Запорозької січі. 2. Території та кордони козацької держави – Військо Запорозьке та Гетьманщини. 3. Території та кордони Слобідської України. 4. Території та кордони правобережних козацьких полків у 1684-1699 роках. 5. Ландміліція. 6. Засічні лінії. 7. Козацькі форми та засоби для охорони кордонів: бекети; радути; фігури; могили. 8. Типи прикордонних команд запорожців.	[1.1], с. 95-137; [1.2], с. 112-162; [1.5], с. 92-200; [2.3], с. 20-52.
	3	семінар	2	<u>Українське козацтво на охороні своїх вольностей та України.</u> 1. Кордони українських військово-державних утворень. 2. Організація прикордонної варти у Московському царстві. 3. Прикордонна інфраструктура українського козацтва. 4. Прикордонна служба українського козацтва.	[1.1], с. 78-137; [1.2], с. 85-162; [1.5], с. 92-200; [2.3], с. 20-52.

		індивід. роб.	3	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
5			14	Організація прикордонної варті на кордонах України у кінці XVIII - на початку XX ст.	
	1	лекція	2	<u>Прикордонна служба в Україні за часів Російської та Австрійської колонізації.</u> 1. Українські території в складі Російської та Австрійської (Австро-Угор-ї) імперій. 2. Структури прикордонної варті Російської та Австрійської імперій та діяльність їхніх формувань на території України.	[1.1], с. 138-174; [1.2], с. 163-214; [1.5], с. 201-301; [2.3], с. 53-69.
		самостійна робота	8	1. Положення про влаштування воєнної сторожі на кордонах західних губерній від 1811 р. 2. Положення про влаштування прикордонної митної стражі на європейському кордоні від 1827 р. 3. Статутні особливості ОКПС. 4. Участь прикордонників у військових конфліктах. 5. Охорона морських та річкових ділянок кордону.	[1.1], с. 138-174; [1.2], с. 163-214; [1.5], с. 201-301; [2.3], с. 53-69.
	2	семінар	2	<u>Організація охорони кордонів.</u> 1. Зміни в структурі прикордонної варті на початку XIX ст. 2. Прикордонна сторожа. 3. Структури Окремого корпусу прикордонної стражі на українських теренах.	[1.1], с. 138-174; [1.2], с. 163-214; [1.5], с. 201-301; [2.3], с. 53-69.
		індивід. роб.	2	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
6			14	Боротьба за українську державність та спроби організувати прикордонну охорону в 1917-1920 роках	
	1	лекція	2	<u>Формування державних територій та організація прикордонної охорони у період боротьби за незалежність (1917-1920 роки).</u> 1. Території та кордони національних держав у 1917-1920 роках. 2. Окремий корпус кордонної охорони.	[1.1], с. 175-194; [1.2], с. 215-234; [1.5], с. 302-351; [2.3], с. 70-90.
		самостійна робота	7	1. Боротьба за українську державу та її території в 1917 р. 2. Визначення Центральною Радою державних кордонів УНР. 3. Поділ етнічних українських територій на 1920 р.	[1.1], с. 175-194; [1.2], с. 215-234; [1.5], с. 302-351; [2.3], с. 70-90.

	2	семінар	2	<u>Спроби злуки етнічних територій та організації їхньої прикордонної охорони у 1917-1920 роках.</u> 1. Кордони України в планах гетьмана П. Скоропадського. 2. Створення та службово-бойова діяльність ОККО.	[1.1], с. 175-194; [1.2], с. 215-234; [1.5], с. 302-351; [2.3], с. 70-90.
		індивід. роб.	3	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
7			15	Формування кордонів Радянської України та забезпечення їх охорони	
	1	лекція	2	<u>Кордони Радянської України та їхня охорона Прикордонними військами СРСР</u> 1. Формування кордонів Радянської України впродовж 1919-1954 рр. 2. Радянські прикордонники на теренах України.	[1.1], с. 195-253; [1.2], с. 235-315; [1.5], с. 352-557; [2.3], с. 91-123.
	2	семінар	2	<u>Кордони Радянської України в 1919 – 1954 роках.</u> 1. Кордони УСРР у 1919- 1922 р. 2. Зміни кордонів України у 1924-1926 рр. 3. Приєднання українських територій у 1939-1940 рр. 4. Остаточне встановлення кордонів УРСР у 1945-1954 рр.	[1.1], с. 195-253; [1.2], с. 235-315; [1.5], с. 352-557; [2.3], с. 91-123.
		самостійна робота	7	1. Утворення Росією маріонеткової УСРР, її державна територія і охорона кордону в 1919-1922 роках. 2. Українські землі в Румунії, Чехословаччині та Польщі. 3. Структура прикордонних військ СРСР. 4. Організація охорони морських кордонів. 5. Запровадження службового собаківництва. 6. Впровадження нових форм і методів охорони кордону. 7. Відносини радянських прикордонників та місцевих мешканців. 8. Українські прикордонні округи.	[1.1], с. 195-253; [1.2], с. 235-315; [1.5], с. 352-557; [2.3], с. 91-123.
	3	семінар	2	<u>Прикордонні структури СРСР у Радянській Україні в 20-80-х роках ХХ ст.</u> 1. Остаточне формування організаційної структури прикордонних військ СРСР. 2. Охорона української ділянки державного кордону в 1922-1939 роках. 3. Прикордонники у військових діях Другої світової війни. 4. Прикордонні війська СРСР у 40-х – 80-х роках ХХ ст.	[1.1], с. 195-253; [1.2], с. 235-315; [1.5], с. 352-557; [2.3], с. 91-123.

		індивід. роб.	2	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
8			15	Кордони та прикордонні структури незалежної держави України	
	1	лекція	2	<u>Незалежна Україна та її охорона її державного кордону.</u> 1. Проголошення незалежності та формування державного кордону. 2. Забезпечення національної безпеки у прикордонній сфері – основа прогресивного розвитку держави. 3. Організація охорони державних кордонів після здобуття незалежності - Прикордонні війська України 4. Державна прикордонна служби України на охороні кордону: стан та перспективи розвитку.	[1.1], с. 254-314; [1.4], с. 58-338; [1.5], с. 558-706; [2.3], с. 124-133. [2.4], с. 5-375.
	2	семінар	2	<u>Створення та розбудова Прикордонних військ України та Державної прикордонної служби України.</u> 1. Сучасний стан державного кордону України. 2. Прикордонні структури в системі національної безпеки України. 3. Основні етапи розвитку Прикордонних військ України в 1991-2003 роках. 4. Державна прикордонна служби України в умовах сьогодення.	[1.1], с. 254-314; [1.4], с. 58-338; [1.5], с. 558-706; [2.3], с. 124-133. [2.4], с. 5-375.
	самостійна робота	8	1. Проблемні аспекти процесу договірно-правового оформлення державного кордону України: 1.1. Договірно-правове оформлення державного кордону з Білоруською, Польською, Словацькою, Угорською, Румунською республіками. 1.2. Проблеми договірно-правового оформлення державного кордону з Республікою Молдова та Російською Федерацією. 2. ПВУ в протидії порушенням законодавства з прикордонних питань. 3. Завдання та результати службово-бойової діяльності ДПСУ. 4. Морська охорона. 5. Прикордонна авіація. 6. Кінологічна служба. 7. Підрозділи для виконання спеціальних завдань. 8. Роль Національної академії ДПСУ ім. Богдана Хмельницького в формуванні кадрового потенціалу прикордонного відомства та	[1.1], с. 254-314; [1.4], с. 339-453; [1.5], с. 558-706; [2.4], с. 264-375.	

				створенні сучасної прикордонної науки.	
		індивід. роб.	3	Конспект з теми	літ-ра згідно списку
Диференційований залік					
		4			
Разом за семестр ауд. годин		40			
УСЬОГО:		120			

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

- 1.1. Кабачинський М.І. Історія кордонів України: навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2008. 344 с.
- 1.2. Кабачинський М.І. Історія охорони кордонів України: Монографія. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2005. 355 с.
- 1.3. Кабачинський М.І., Бунєєв Т.В., Блощинський І.Г., Сінкевич С.В. Політичні аспекти формування та охорони державного кордону: навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2015. 400 с.
- 1.4. Кабачинський М.І. На варті рубежів Батьківщини: Прикордонні війська України в 1991-2003 роках. Монографія. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2006. 564 с.
- 1.5. Бойко О.Д. Історія України: підручник. 7-е видання, стереотипне. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 720 с.

2. Допоміжна література

- 2.1. Кабачинський М.І. Історія кордонів та прикордонних військ України. Монографія. Хмельницький. Вид-во Хмельницької міської друкарні, 2000. – 216 с.
- 2.2. Прикордонні війська України: історія і сучасність: навчальний посібник. Видання друге, оновлене й доповнене. Хмельницький: Вид-во НАПВУ, 2001. 380 с.
- 2.3. Литвин М. М. Інтегроване управління кордонами: підручник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2012. 416 с.
- 2.4. Лановик Б.Д. Лазарович М.В. Історія України. Київ, 2001. 380 с.
- 2.5. Григоренко О.П. Історія України. Хмельницький, 2007. 387 с.
- 2.6. Ратич Б.Я., Макогончук Н.В., Гевко О.І. Короткий курс історії України: навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ імені Б. Хмельницького, 2016. 428 с.
- 2.7. Anna Reid, Borderland : A Journey Through the History of Ukraine. New York: Basic Books, 2015. 352 pp.

3. Інформаційні ресурси в інтернет (інтранет)

- 3.2. Модульне середовище [Електронний ресурс] – <http://10.241.24.9/moodle/course/index.php?categoryid=23>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020.12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН 1.1	Усне викладення навчального матеріалу (<i>розповідь, пояснення, лекція</i>)
МН 1.2	Обговорення матеріалу, що вивчається (<i>бесіда, дискусія, брифінг, диспут</i>)
МН 1.3	Наочні методи (<i>ілюстрація, демонстрація</i>)
МН 1.4	Практичні методи (<i>лабораторна робота, практична робота, пробні справи, творчі справи, усні справи, практичні справи, графічні справи, технічні справи</i>)
МН 1.5	Методи самостійного та індивідуального навчання (<i>рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький</i>)
2. Активні методи навчання	
МН 2.1	Ігрові (<i>професійні ігри, професійний тренінг</i>)
МН 2.2	Неігрові (<i>аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу</i>)
МН 2.3	Неімітаційні (<i>групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять</i>)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН 3.1	Інтерактивні методи в малих групах
МН 3.2	Інтерактивні методи в великих групах
МН 3.3	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання справи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання справи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання справи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний

